

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

09.02.2020 – Såmannssøndagen

Preiketekst: Luk 8,4-15

Lesetekst I: Jes 55,8-13

Lesetekst II: Hebr 4,12-13

For Guds ord er levende

Enkelte fortellinger har en hørt så mange ganger at en nesten stopper å lytte til den når den blir lest. Dagens tekst er en slik fortelling. Men dersom en stopper opp litt og ser nærmere på teksten, er det mange små detaljer som kan være med å levendegjøre teksten.

Det kom mange folk til

En skal ikke ha lest mye i Bibelen for å forstå at folk var usedvanlig interessert i hvem Jesus var og det han gjorde, men det er raskt å glemme hvor utrolig mange tusen mennesker faktisk er i datidens Israel som har blitt estimert å ha vært mellom 1 og 2 millioner innbyggere.

I dagens tekst vet vi ikke hvor mange som samler seg om Jesus, men vi vet at det kom mennesker fra nabobyene. Ryktet hadde spredt seg, og nysgjerrigheten kunne synes i de mange som kom til. Da er det spennende å se hva Jesus velger å snakke om.

Starten på lignelsene

En lignelse er noe som Jesus bruker ganske ofte gjennom hans levetid, men det var ikke noe han gjorde hele tiden. Dagens skriftsted representerer på mange måter starten på hans regelmessige bruk av lignelser.

En lignelse er ganske enkelt en analogi som presenteres i form av en lengre fortelling, og som gjerne brukes får å få frem et enkelt poeng. Slike lignelser var en kjent sjanger innen den jødiske tradisjonen og finnes også i mange av skriftene. På hebraisk kaller en det gjerne for Mashal (משל) og er en form som holdes ved like i den rabbiniske tradisjonen like frem til i dag.

Lignelser er altså ikke noe nytt. Lignelsens betydning trenger likevel ikke å være åpenbar, selv om noen kan synes slik. De kan virke og invitere til tolkning, men en Mashal er ment som et pedagogisk grep som illustrerer et bestemt poeng. Derfor er det kanskje ikke så merkelig at disiplene spør Jesus om hva lignelse egentlig betyr. Det de spør om er hva hans poeng er.

Den som har ører

Siden lignelsene nærmeste virker å invitere til tolkning, har det også blitt gjort mange tolkninger av denne teksten. Noen er veldig opptatt av at teksten handler om at vi skal dele rikelig med Guds ord. Andre har vært opptatt av at Gud skiller mellom dem som hører og forstår, og dem som hører, men ikke forstår. Det fine med denne teksten er at Jesus eksplisitt uttrykker hva som er meningen med selve lignelsen, i god jødisk tradisjon.

Guds Ord er radikalt

Jesus sier at såkornet er et bilde på Guds Ord. Han snakker også om at det ulike jordsmonnet er et bilde på alle dem som hører og som tar det til seg. Men han understreker også at vi mennesker vil møte ulike utfordringer i livet som kan røve ordet fra oss. Andre ganger kan det være at vi ikke har latt røttene få vokse – at vi ikke har tatt oss tid til å fundere over ordet og la det vokse hos oss. Da kan det komme til kort når vi møter utfordringer, og vi kan velge å gå bort fra troen. Vi kan også la troen vår kveles av alle bekymringer, forventninger og prestasjonskrav som tar overhånd i våre liv.

Men den gode jorden er der hvor kornet får slå rot og vokse. Det er hos dem som bruker tid med Bibelen, funderer over troen og lar den få helt enkle konsekvenser i dagliglivet. Det er de som ikke tar lett på det å tro, men som bruker tid på å utforske den. Så trenger ikke det bety at det ser helt likt ut for alle. Kanskje er det derfor at Jesus sier «frukt», og ikke en bestemt frukt.

For meg har dette skriftstedet vært en påminnelse om at troen vår trenger røtter. Bibellesningen vår blir styrket av at vi finner røttene. Og jeg tror at det kan få ganske store konsekvenser for hvordan vi leser og forstår de ulike skriftstedene. Selve ordet «radikal» vokser faktisk ut av ordet «røtter», og betyr noe slikt som «å forme røttene». Å være opptatt av røttene er kanskje radikalt, men Jesus var virkelig opptatt av røttene og konteksten han levde i. Paulus minner oss også om dette. «*Dere er bygd opp på apostlenes og profetenes grunnvoll, med Kristus Jesus selv som hjørnesteinen*» (Ef. 2:20). Det er solide røtter å hente næring fra, og vi som kristne har mye å lære fra de røttene som vår tro løper ut ifra. Derfor vil jeg gjerne oppmuntre både deg og meg om å bruke mer tid på oppdagelsesferd i Bibelen, og å studere våre røtter nærmere.

Et løfte til deg

På denne oppdagelsesferden i Bibelen kan vi ta med oss et løfte fra 1. lesningstekst, som har oppmuntret meg i det siste. Og kanskje kan det være til hjelp og oppmuntring for flere. Det er et løfte knyttet til Guds Ord, samtidig som det sier noe om hvordan vi skal dele det med andre.

«[...] slik er mitt ord som går ut av min munn: Det vender ikke tomt tilbake til meg, men gjør det jeg vil og fullfører det jeg sender det til. For med glede skal dere dra ut, i fred skal dere føres fram.» (Jes.55:11-12a).

Hvorfor skulle vi holde det fra oss selv eller fra andre?

Kristoffer Eknes

Historiker og Misjonsrådgiver i DNI

kristoffer@return2sender.no